

Pesach 5777-2017

Eerst viëren we natuurlijk nog Poeriem op 11 en 12 maart. We verkleden ons en zetten maskers op, we zijn even iemand anders dan onszelf. Poeriem is de enige dag in het jaar dat we legitiem dronken mogen zijn, zodat je het verschil niet meer weet (*adlojada*) tussen de antisemiet Haman (*aroer Haman*, de vervloekte Haman) en Mordechai (*baroech Mordechai*, gezegend is Mordechai). Het verhaal van de megillat Esther in het oude Perzië, waar de joodse bevolking bevrijd werd van de vervolgingen en dreigende uitroeiing door Haman en zijn trawanten. We viëren feest, nu nog steeds, na al die eeuwen, omdat we blij zijn dat we het overleefd hebben.

Een maand later, op 15 nisan, viëren we Pesach, weer een feest van bevrijding. Dit keer kregen wij, de vrijheid na jaren van onderdrukking door de Farao in Egypte. Eerst woonden wij daar in vrijheid, maar na jaren wist niemand meer wie die Joden nu eigenlijk waren en kreeg men een antipathie tegen dat volk, dat daar in Gosjen woonde. We werden onderdrukt, nadat de Farao en zijn mensen geprobeerd hadden ons uit te roeien door de jongetjes in de Nijl te laten verdrinken en de mensen

de meest onmenselijke slavenarbeid te laten doen. Totdat God, zoals er staat in Sjemot, het lijden zag en Mosje uitkoos om zijn volk te bevrijden. U kent het verhaal: met 10 plagen werden we bevrijd uit de onderdrukking en na de wonderbaarlijke doortocht door de Rietzee, waren we eindelijk vrij, om via Sinai, waar we Tora ontvingen, door te gaan naar ons land, om een vrij volk in ons eigen land te kunnen zijn. We drinken 4 glazen wijn en een vijfde beker staat klaar om door *Elijahoe hanawi* gedronken te worden. Die vijfde beker is het doel van de seider: de ultieme bevrijding van ons en van de wereld, van iedere vorm van discriminatie, racisme, het apart zetten van mensen, omdat ze nu eenmaal zo geboren zijn. De overwinning op iedere Farao, toen en nu. 5

stadia van bevrijding lopen wij door tijdens de seider. We vertellen het verhaal, we zingen, we eten de symbolische gerechten, zoals de matsa, maror en charoset. Het aardige is dat de matsa tegelijkertijd het brood van de ellende is (*lechem oni*), en het brood van de bevrijding, want we moesten het snel bakken, we hadden geen tijd om het te laten rijzen, omdat we snel de vrijheid moesten pakken.

Dit jaar zullen we onze gemeenschappelijke seider weer als vanouds in sjoel houden, met iedereen die dat wil: *kol dichfien jejtee wejechol*, ieder die honger heeft, nodigen we uit om mee te eten. Maar die honger is niet alleen letterlijk. Die honger is ook een honger naar vrijheid, naar geestelijke en lichamelijke vrijheid. Wij weten maar al te goed wat het is om niet vrij te zijn. Dat vertellen we ieder jaar weer aan elkaar en vooral aan onze kinderen. We betrekken de kinderen actief bij het verhaal van de uittocht, om ze mee te geven, dat geen mens een ander mens mag onderdrukken, zoals Farao dat toen deed met ons volk. Ook in onze huidige tijd is het thema vrijheid meer dan actueel. Zijn we nog vrij in ons eigen land? Waarom is het nodig dat de Marechaussee voor de deuren van joodse instellingen moet staan om ons te beschermen? Wat doen wij met de stroom vluchtelingen? Waarom komt het populisme zo enorm op en is het zo moeilijk om met elkaar in een samenleving, echt samen te leven? Wanneer kunnen we eindelijk die vijfde beker wijn drinken? Vragen, waar we met elkaar tijdens de seider over kunnen spreken, en elkaar kunnen inspireren en kracht geven.

Zowel Poeriem als Pesach herdenken de onderdrukking, maar viëren ook de bevrijding. Ik hoop u te kunnen verwelkomen tijdens de eerste seideravond op 10 april a.s. in onze vernieuwde, warme en gezellige Makariazaal. Laten we het samen een ouderwets gezellige seider maken en de sfeer van de toekomstige bevrijding proeven.

Rabbin Menno ten Brink